

1. INTRODUCCIÓ

La Federació d'Ateneus de Catalunya (FAC) és una entitat de segon nivell que aglutina entitats socioculturals d'arreu de Catalunya. Amb l'objectiu de conèixer la complexa realitat d'aquestes entitats i comptabilitzar-ne l'activitat, la incidència i els impactes socials i econòmics que en resulten, s'ha elaborat el present informe.

Els ateneus pertanyen a un sector del qual no se n'ha fet, tradicionalment, cap estudi, ni se n'han recollit massa dades per saber l'impacte social que representen. Des de la FAC hem cregut interessant poder continuar amb aquest recull de dades que vam iniciar amb l'anuari del 2012, per mostrar la realitat d'un col·lectiu fort, arrelat al territori, dinàmic i generador de molta activitat.

Per a la seva realització s'ha estudiat una mostra de diferents ateneus repartits pel territori català, amb les dades dels quals s'ha fet una projecció sobre els 164 ateneus que a final de l'any 2014 estaven adherits a la FAC. El conjunt d'associacions estudiades desenvolupen activitats socioculturals i sense ànim de lucre.

Malgrat les activitats culturals constitueixen el principal eix d'acció d'aquestes entitats, com es pot observar al **Gràfic 1**, també desenvolupen activitats socials i esportives. Aquestes activitats tant poden ser de caire formatiu (escola de teatre o bàsquet), poden anar dirigides a persones que les desenvolupen com una afició (grup tabalers o amics que es reuneixen per jugar a cartes), o bé ser representacions obertes al públic (concert de música, espectacle de dansa o de teatre).

L'informe es nodreix d'informació facilitada voluntàriament per les pròpies associacions, a través de la resposta d'un qüestionari. **La Taula 1** en mostra els principals resultats.

ATENEUS ADHERITS A LA FAC. PRINCIPALS RESULTATS (taula 1)

Univers	164
Activitats	5.405
Assistents	1.238.472
Nombre total d'associats	85.720
Mitjana d'associats per entitat	523
Mitjana d'edat dels socis	50
Junta directiva	Mitjana de membres junta directiva 10
	Mitjana d'edat junta directiva 51
	Mitjana d'homes junta directiva 7
	Mitjana de dones junta directiva 3
Personal	3.207
	Voluntaris 2.926
	Personal Remunerat 280
Pressupost	Mitjana 144.546,91 €
	Total 23.705.693,01 €

PRINCIPALS ACTIVITATS DESENVOLUPADES ALS ATENEUS CATALANS (gràfic 1)

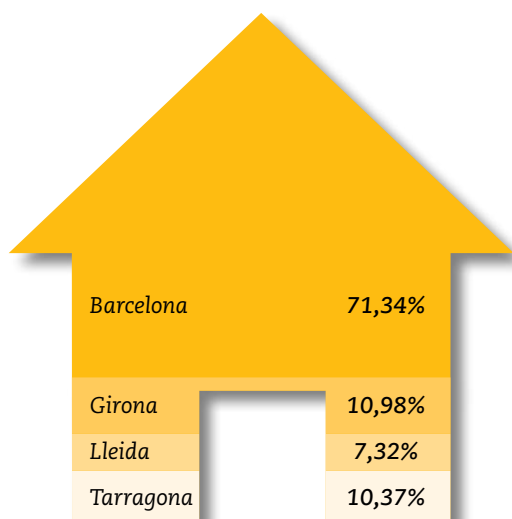

2. ELS ATENEUS FEDERATS A CATALUNYA

2.1 DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Més d'un 70% dels ateneus federats es troben a la província de Barcelona, tal com s'observa al [Gràfic 2](#). Quan s'analitza la distribució d'aquests ateneus segons la comarca on estan situats, al [Mapa 1](#), s'observa que la major part es concentren al Barcelonès i al Baix Llobregat. Així mateix es detecta que Lleida és la província amb menys entitats federades, havent-hi algunes comarques sense cap entitat federada.

ATENEUS ADHERITS A LA FAC, SEGONS PROVÍNCIA ON ES TROBEN. EN % (gràfic 2)

ATENEUS ADHERITS A LA FAC, 2014. SEGONS COMARCA ON ES TROBEN. EN % (mapa 1)

Activitats
programades
6.000

Assistents
a les activitats
1.261.000

2.2 ACTIVITATS

Al llarg de l'any es duen a terme gairebé 6.000 activitats als ateneus federats, amb un total d'assistents superior a 1.200.000 persones. Aquests assistents són únics per a les activitats que es comptabilitzen, és a dir, que una secció de teatre només es compta una vegada malgrat assagi 3 vegades a la setmana o faci 18 representacions a l'any. Tal i com s'observa a la **Taula 2**, les actuacions de teatre –tant amateurs com professionals– i les conferències són de les activitats més presents als ateneus.

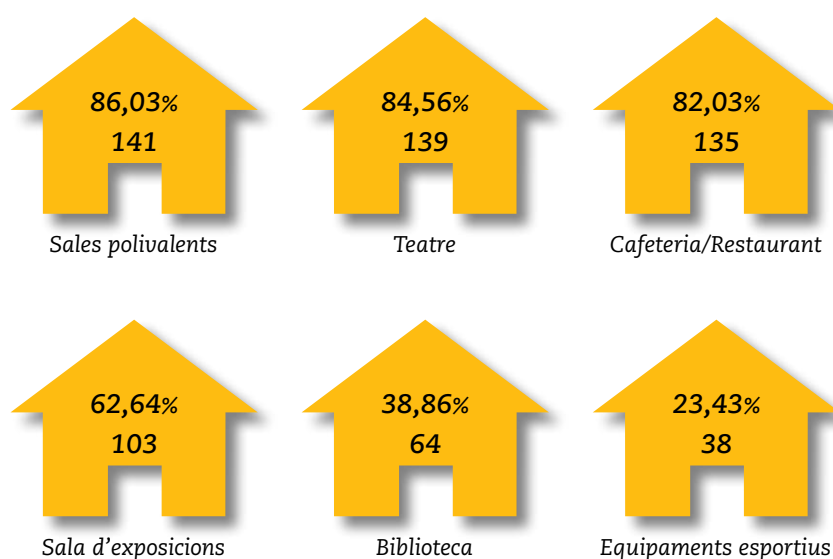
SEGONS ACTIVITATS PROGRAMADES. (taula 2)

	quantitat	assistents	ocupació mitjana
Actuacions de teatre	1.405	224.828	64,83%
Conferències	1.170	102.532	
Actuacions de música	763	181.415	59,68%
Exposicions	445	120.143	
Cursos	566	18.190	
Actuacions de dansa	420	226.506	42,74%
Altres	1.125	387.358	

2.3 EQUIPAMENTS

Una característica dels ateneus és que la majoria d'ells disposa d'una seu social pròpia, ja sigui de propietat o de lloguer. En aquests espais és on es desenvolupa la majoria de les activitats que programen aquestes entitats. Més d'un 86% disposa de sales polivalents, seguit dels ateneus que disposen d'auditoris o sales d'actes (84%) i cafeteries o restaurants (82%). D'entre les dades que es mostren al **Gràfic 3** és rellevant que un 23% dels ateneus disposen d'equipaments esportius, entenent com a tals un gimnàs, una pista de bàsquet o un camp de futbol, per exemple.

SEGONS ELS EQUIPAMENTS QUE HI HA ALS EDIFICIS. EN % I EN NOMBRE TOTAL. RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 3)

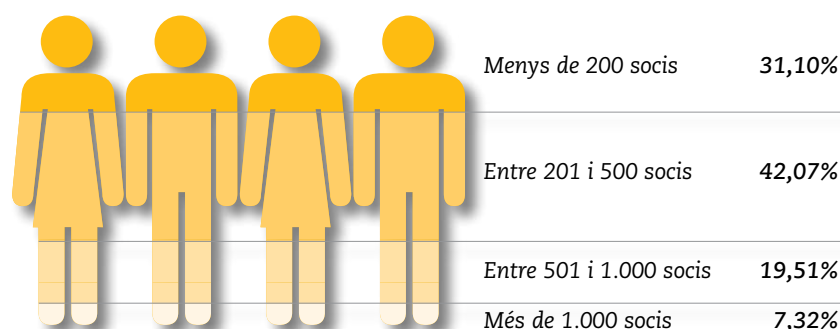

2.4 JUNTES DIRECTIVES I PERSONES ASSOCIADES

Els ateneus estan dirigits per juntes directives formades per socis de la mateixa entitat. Més de 1.500 persones participen en aquestes juntes directives, que es reparteixen en una mitjana de 10 persones per entitat, 7 dels quals acostumen a ser homes i 3, dones.

El total de persones associades als ateneus federats és de 85.720, que representa una mitjana de 523 socis per ateneu. Al **Gràfic 4** es mostra la distribució d'ateneus segons la seva base social.

SEGONS EL NOMBRE TOTAL D'ASSOCIATS. EN %. (gràfic 4)

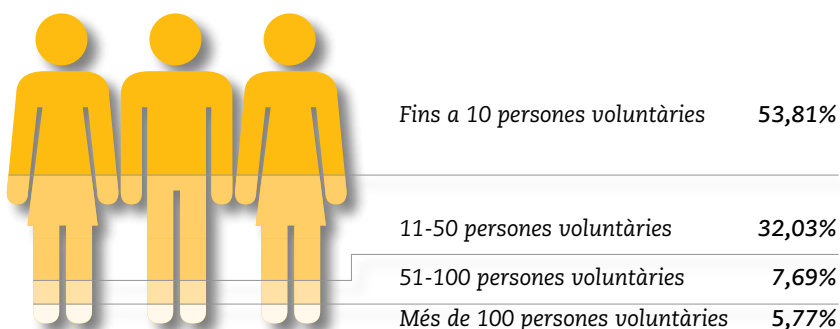

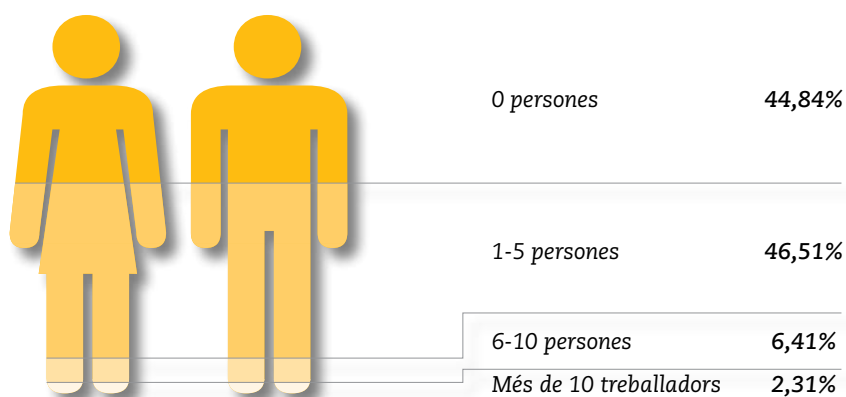
Malgrat una gran part d'aquesta massa d'associats correspon a persones d'edat avançada, també és cert que hi ha entitats amb nombroses activitats infantils i juvenils. Tant la mitjana d'edat dels socis dels ateneus com dels membres de les juntes directives estan al voltant dels 50 anys.

2.5 RECURSOS HUMANS

Els ateneus depenen bàsicament del voluntariat, ja que el 95% de les persones que realitzen una tasca a l'entitat són voluntaris que desenvolupen la seva feina de manera puntual o amb un compromís a més llarg termini. La mitjana de voluntaris per entitat és de 17 persones. Cal tenir en compte que, a més a més, els socis desenvolupen tasques voluntàries però no están reconeguts com a voluntaris.

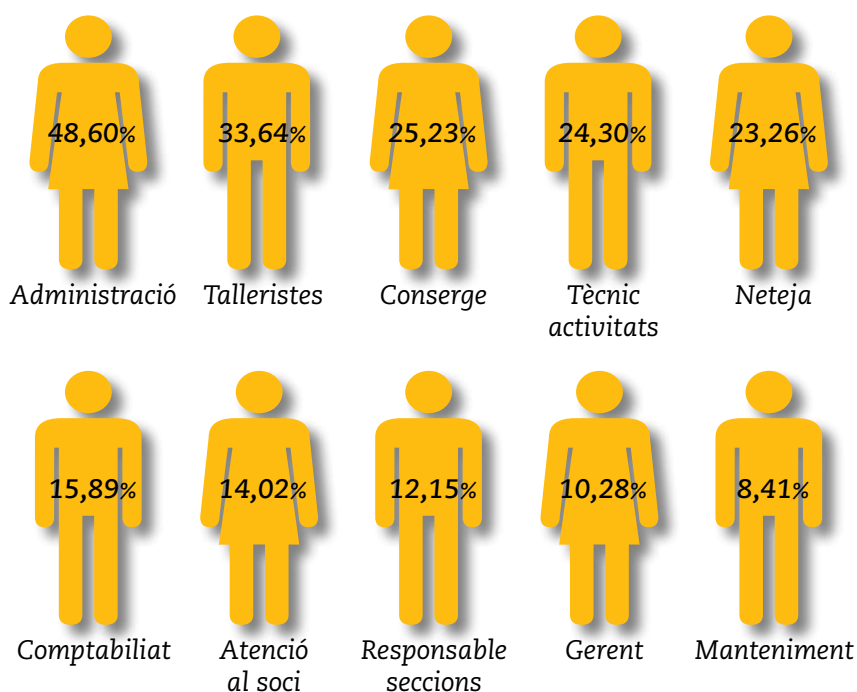
SEGONS EL NOMBRE TOTAL VOLUNTARIS. EN %. (gràfic 5)

SEGONS EL NOMBRE TOTAL
DEL PERSONAL REMUNERAT.
EN %. (gràfic 6)

Pel que fa al personal remunerat, la mitjana de treballadors per entitat no arriba a les dues persones. Cal tenir en compte, a més, que gairebé el 45% de les entitats no té cap treballador remunerat, tal i com s'observa al [Gràfic 6](#).

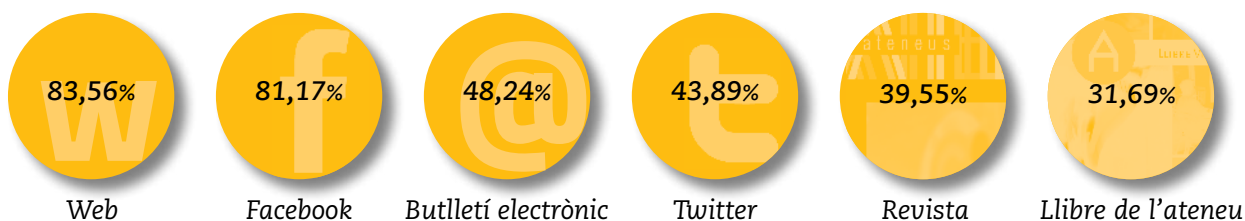

SEGONS ELS CÀRRECS
DEL PERSONAL REMUNERAT.
EN %. (gràfic 7)

Entre les funcions que predominen entre el personal remunerat hi ha les d'administració, talleristes, consergeria, tècnic d'activitats i neteja. Per contra, les xifres de personal encarregat de la comunicació i manteniment són molt reduïdes. Cal destacar l'augment pel que fa a personal dedicat a la gerència o coordinadors de l'entitat.

SEGONS ELS MITJANS
DE COMUNICACIÓ DELS
QUALS DISPOSEN. EN %.
RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 8)

2.6 MITJANS DE COMUNICACIÓ

Les xarxes socials formen part de la vida dels ateneus però no tots s'hi han adaptat de la mateixa manera. Actualment encara hi ha entitats que no tenen presència a Internet. La gran majoria d'elles tenen pàgina web (83%) o Facebook (81%), gairebé la meitat tenen un compte de Twitter (43%) i fins i tot n'hi ha algunes que tenen Instagram, Flickr o LinkedIn. Tot i la tendència a la utilització de noves tecnologies, un 40% de les entitats disposen de revista en format paper.

2.7 PRESSUPOST

Gairebé la meitat dels ateneus federats té un pressupost anual de menys de 50.000€, tot i que la mitjana és de 144.500€. Són molt pocs els ateneus que superen el 1.000.000€ de pressupost (2,31%).

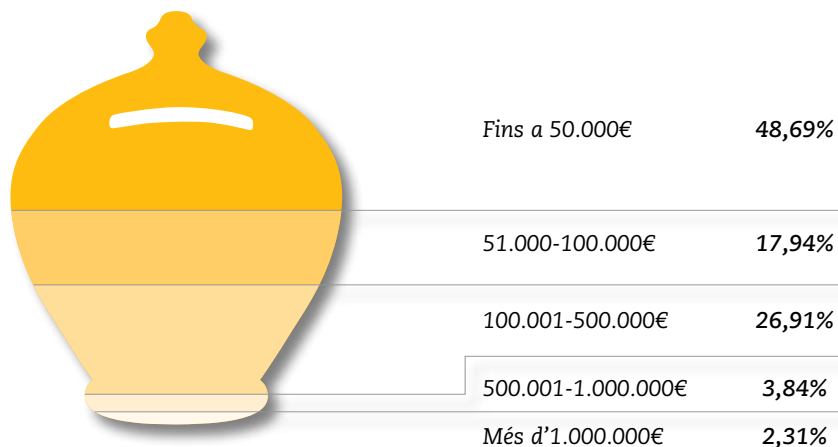
El conjunt del pressupost anual dels ateneus se situa sobre els 24.000.000€. En aquesta xifra no es comptabilitzen els pressupostos extraordinaris com poden ser, per exemple, per obres de remodelació o celebracions d'aniversaris.

Pel que fa a inversions de rehabilitació i millora dels equipaments de les entitats federades, cal destacar que en el període 2013-2015 37 ateneus invertiran més de 14.500.000€.

Les accions principals que es duen a terme són per a l'adequació de les mesures de seguretat i accessibilitat. Aquestes mesures s'apliquen principalment a teatres i auditoris i a l'edifici en general.

Període
2013-2015
37 ateneus
14.500.000€
en inversió en
l'equipament

SEGONS EL PRESSUPOST
ANUAL. EN %. (gràfic 9)

La tendència dels ateneus és diversificar les fonts d'obtenció d'ingressos. Majoritàriament es financen a través de les quotes dels seus socis (36%) i dels serveis que ofereixen (20%). Cal destacar que l'aportació per subvencions de l'administració pública ronda el 13% de mitjana del pressupost de les entitats.

Quotes de socis	36,59%
Serveis oferts	20,10%
Arrendaments	12,87%
Administració pública	13,40%
Venda de productes	8,34%
Ajuts privats, premis...	2,62%
Altres	6,08%

**SEGONS L'ORIGEN
DELS INGRESSOS ANUALS.
EN %.** (gràfic 10)

Els associats dels ateneus paguen una quota anual amb diferents modalitats: mensual, trimestral, semestral o anual. La mitjana de l'aportació dels socis a l'entitat és de 63,00€ a l'any, que representen 5,25€ mensuals. Tanmateix hi ha entitats que cobren menys de 25,00€ anuals mentre que d'altres arriben a cobrar més de 400€. Aquestes quotes poden ser de tipologies molt diferents: quota zero fins a una certa edat, infantils, juvenils, familiars, per jubilats... A banda, moltes entitats apliquen quotes per seccions, que poden arribar a duplicar la quota de soci i que van destinades directament a subvencionar l'activitat que desenvolupa la secció en concret.

Fins a 25€	14,09%
Entre 26 i 50€	41,64%
Entre 51 i 75€	21,78%
Entre 76 i 100€	10,25%
Entre 101 i 150€	4,48%
Més de 150€	7,82%

**SEGONS L'IMPORT DE
LES QUOTES DE SOCIS.
EN %.** (gràfic 11)

METODOLOGIA:

<i>Recollida de dades</i>	<i>gener 2015 – febrer 2015</i>
<i>Univers d'ateneus federats</i>	164
<i>Mostra d'ateneus federats</i>	128 (78%)

**Federació d'Ateneus
de Catalunya**

Agrupació Orfeó Ateneu Casal Cercle Foment Casino Centre Amics Club Associació Germandat Grup Joventut Lira Lluïsos
Patronat Casa Societat Cor Círcol Unió Agrupació Lira Orfeó Cercle Amics Germandat **Tots som Ateneus** Casal Casino
Centre Patronat Associació Unió Ateneu Casa Foment Patronat Societat Club Joventut Grup Lluïsos Ateneu Cercle Unió Centre Agrupació
Casal Grup Foment Círcol Associació Cor Lluïsos Societat Amics Círcol Club Cor Casino Germandat Joventut Orfeó Lira Casa